

Budapešťské diskuse historiků a politologů ve výroční den sarajevského atentátu se zúčastnil i Andrej Tóth

Autor: Ivan Augustin

OPAVA - Ústav středoevropských studií Fakulty veřejných politik si zásluhou Mgr. et Mgr. Andreje Tótha, Ph.D., buduje v povědomí maďarských historiků a politologů pevnou pozici. Naposledy se o tom přesvědčilo auditorium mezinárodní panelové diskuse, která se na den přesně po 100 letech od atentátu na Františka Ferdinanda d'Este konala v Budapešti.

Historicko-politický vývoj meziválečného Maďarska a tematika československo-maďarských bilaterálních vztahů jsou hlavními oblastmi profesního zájmu A. Tótha, proděkana Fakulty veřejných politik (FVP) pro vědu a zahraniční styky. Už ve své diplomové práci z historie se zabýval Československem a Maďarskem v první polovině roku 1921, disertační práci pak věnoval zrodu meziválečného horthyovského Maďarska. „Ve vymezeném období od podzimu 1919 do května 1920 jsem se snažil objasnit vnitropolitický vývoj Maďarska od nástupu křesťansko-národního politického kurzu až po rozhodnutí maďarské vlády podepsat mírovou smlouvu se spojeneckými a přidruženými mocnostmi,“ přibližuje její obsah. „Ještě před obhajobou byly všechny kapitoly práce publikovány v odborných časopisech vydávaných Historickým ústavem Akademie věd ČR, v. v. i.,“ dodává.

Členství ve Společnosti maďarských vědců a učenců při Maďarské akademii věd A. Tóthovi velí, aby pokud možno nechyběl při žádném větším odborném setkání dotýkajícím se výše uvedených témat. Panelová diskuse konaná 28. června na půdě Filozofické fakulty Univerzity Loránda Eötvöse v Budapešti takovým nepochybně byla. „Za značného zájmu maďarských médií, která informaci o ní přinesla v hlavních zpravodajských relacích,

se hovořilo zejména o fenoménu první světové války, a to na pozadí obecněji koncipované teze o násilí ve světle sta let, jež nás od atentátu na arcivévodu a následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este dělí,“ potvrzuje A. Tóth a připomíná reprezentativní zastoupení účastníků diskuse, mezi nimiž vedle odborníků ze středoevropských zemí nechyběli ani jejich kolegové z Estonska a Finska.

„Bylo zajímavé sledovat, že dějinné události, jež spustil násilný čin Gavrilo Principa, mají pro každou evropskou zemi jiný mezník. Když bychom zůstali u obou uvedených zemí, Estonsku přinesly nezávislost, Finsku obnovení samostatnosti. Češi samozřejmě nejcitlivěji vnímají rok 1918 a v Maďarsku zůstává pochopitelně nejožehavější otázka Trianonské smlouvy, která, ač ji mladší lidé považují za holý nezměnitelný fakt, vyvolává v příslušnících středních a starších generací dosud pocity nostalgie a křivdy,“ objasňuje A. Tóth atmosféru rozpravy, k níž měl možnost přispět i svými pohledy.

Vždyť k Trianonské mírové smlouvě publikoval dosud řadu odborných studií vydaných jak v češtině, tak v angličtině a maďarštině. Zatím jako poslední v ní figuruje čerstvý příspěvek v letošním červnovém čísle maďarského historického časopisu Rubicon, v němž se zamýšlí nad pozváním Maďarska na Pařížskou mírovou konferenci (Magyarország meghívása a Párizsi békekonferenciára). S touto problematikou je spojen také jeden ze zatím největších Tóthových badatelských objevů. „Bylo to v roce 2004, kdy jsem se v Maďarském státním archivu maďarského národního archivu pídil po dokumentech, jež by vnesly pronikavější světlo do účasti Maďarska na mírových jednáních po skončení první světové války. Probíral jsem se fascikly archivního fondu z té doby a v jednom z nich, když jsem už téměř pociťoval chuť práci ukončit, se najednou mezi jinak naprosto irelevantními položkami objevil originál dopisu z 1. prosince 1919, jímž byla maďarská vláda do Paříže pozvána,“ popisuje nadmíru vzrušující chvíle, jimiž byl za vytrvalý výzkum výjimečným způsobem odměněn.

Stejně jako četné další statě, učiněný objev publikoval A. Tóth ve Slovanském přehledu, časopise Historického ústavu Akademie věd ČR, v. v. i. (poprvé v čísle 2 jeho 91. ročníku vydaném v roce 2005, a to pod titulem Oficiální pozvání Maďarska na pařížskou mírovou konferenci a stanovisko maďarské vlády). Nalezený zvací dopis zveřejnil posléze v prestižním maďarském historickém časopise Századok (konkrétně v čísle 5 jeho 139. ročníku rovněž v roce 2005), vydávaném Maďarskou historickou společností (Magyar Történelmi Társulat - Hungarian Historical Society).

„Trianonská mírová smlouva se poté stala mým tématem na delší dobu. A když na rok 2010 připadlo 90. výročí této události, přispěl jsem do titulu Filozofické fakulty

 Univerzity Karlovy v Praze nazvaného Dvacáté století příspěvkem o hlavních momentech z jednání maďarské ministerské a maďarské mírové delegace v otázce mírové smlouvy s dohodovými mocnostmi,“ konstatuje historik a hungarolog, který své pracovní nebo studijní cesty do Maďarska nejen pro jejich četnost, ale též pro zázemí, jež si tam dokázal vybudovat, už ani za zahraniční nepokládá.

Na závěr setkání, s myšlenkami už plně koncentrovanými na dvouhodinový veřejný rozhovor se slovenským politikem maďarské národnosti a bývalým místopředsedou vlády SR pro evropské záležitosti, lidská práva a menšiny Pálem Csákym (1956), jenž proběhl jako součást Svobodné letní univerzity 12. července v Martovcích u Komárna, se A. Tóth ještě vrátil k červnovému článku v časopise Rubicon. „Rád bych ve vztahu k Ústavu středoevropských studií, k Fakultě veřejných politik a ke Slezské univerzitě uvedl, že jeho text se zrodil právě v Opavě, a to v červenci minulého roku,“ rozloučil se.

Bc. Martin Kůs, vztahy s veřejností

Slezská univerzita v Opavě

Olbrichova 25, 746 01 Opava

telefon: 739 720 126, e-mail: martin.kus@slu.cz

Slezská univerzita v Opavě vznikla po listopadu 1989 nejprve jako dvě fakulty Masarykovy univerzity v Brně a následně Zákonem České národní rady z 9. července 1991 pak z těchto dvou fakult vznikla Slezská univerzita se sídlem v Opavě. Jedná se o veřejnou vysokou školu sídlící v Opavě a Karvině. V současné době má čtyři součásti: Filozoficko-přírodovědeckou fakultu v Opavě, Obchodně podnikatelskou fakultu v Karvině, Fakultu veřejných politik v Opavě a Matematický ústav v Opavě. Na ústavech, katedrách a specializovaných pracovištích univerzity v současnosti studuje na osm tisíc posluchačů.

Více o univerzitě a dění na ní najdete na www.slu.cz a www.inoviny.slu.cz